

سخن سردبیر

امام صادق (ع) می‌فرمایند:
 لَسْتُ أَحِبُّ أَنْ أَرَى الشَّابَّ مِنْكُمْ إِلَّا غَادِيًا فِي
 حَالَيْن: إمَّا عَالِمًا أَوْ مُتَعَلِّمًا.
 دوست ندارم جوانی از شما [شیعیان] را جز
 بر دو گونه ببینم: دانشمند یا دانشجو.
 (امالی طوسی، ص ۳۰۳)

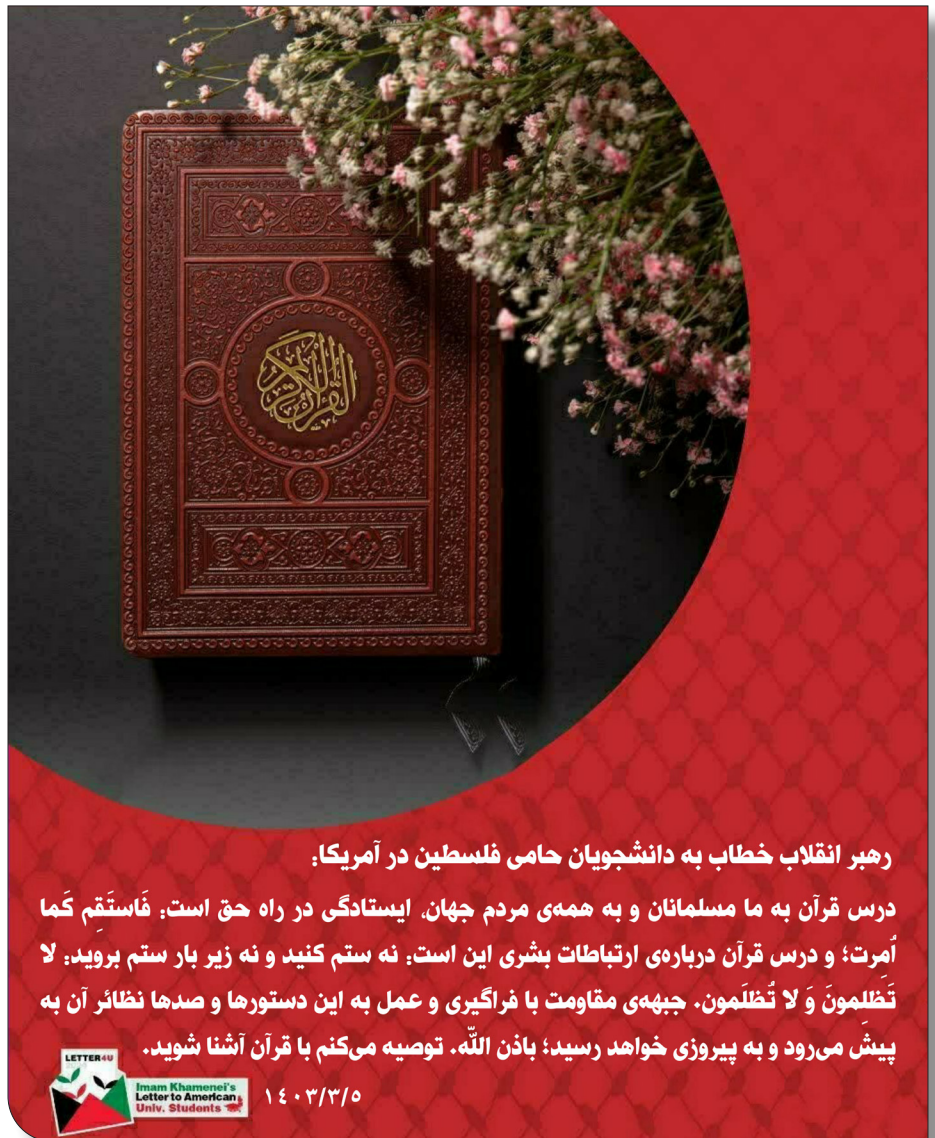
امروزه کسانی که به معنای واقعی دانشجو
 باشند کم‌اند، دانشجو بودن یعنی همواره
 که به دنبال کسب علم هستیم از آن در
 مسیر زندگی و کمک به جامعه استفاده
 کنیم.

دانشجو که بدون آرمان‌خواهی معنا ندارد
 و آرمان‌خواهی که امروزه بدون درمیدان
 بودن دانشجو، به دست نمی‌آید. اما
 دانشجو؟ نامی است که با علم‌آموزی برای
 ساخت آینده، مطالبه‌گری، عدالت‌خواهی،
 نوآوری، استکبارستیزی و... گره خورده
 و دیگر نیازی به تعریف آرمان‌خواهی
 نیست، چرا که آرمان‌مناهیی جز این
 کلمات و عبارات دارد، پس دانشجو یعنی
 آرمان و آرمان یعنی دانشجو.

دانشجویان در فرایند توسعه می‌توانند
 نقش بسیاری داشته باشند. به جرأت
 می‌توان گفت که نیروی انسانی محور و
 مدار توسعه است. دانشجو خلاصه و زبده
 نیروی انسانی است. در صورتی می‌توان از
 توان دانشجویان در این راستا بهره‌گرفت
 که مناسبات حاکم بر جامعه مبنایی علمی
 داشته باشد.

بنابراین دانشجو یعنی کسی که ناظر به
 آینده، و متعلق به آینده است؛ آینده هم
 متعلق به اوست.

بنابراین ما در نشریه علمی_دانشجویی
 فخر برآنیم که معنای واقعی دانشجو بودن
 را یادآوری کنیم. در این شماره در ارتباط با
 مسائل روز جامعه و یادداشتهایی درباره
 شروع فصل امتحانات صحبت کرده‌ایم،
 امیدوار هستیم که مطالب این نشریه
 برای خوانندگان مفید باشد.

رهبر انقلاب خطاب به دانشجویان حامی فلسطین در آمریکا:

درس قرآن به ما مسلمانان و به همه‌ی مردم جهان. ایستادگی در راه حق است؛ فَاسْتَقِمْ كَمَا
 أَمَرْتُ؛ و درس قرآن درباره‌ی ارتباطات بشری این است: نه ستم کنید و نه زیر بار ستم بروید؛ لَا
 تَظْلَمُونَ وَ لَا تَظْلَمُونَ. جبهه‌ی مقاومت با فراگیری و عمل به این دستورها و صدها نظائر آن به
 پیش می‌رود و به پیروزی خواهد رسید؛ باذن الله. توصیه می‌کنم با قرآن آشنا شوید.

نشریه علمی - دانشجویی انجمن علمی دانشکده علوم قرآنی شیراز

خرداد ۱۴۰۳ - شماره نهم

صاحب امتیاز: انجمن علمی دانشکده علوم قرآنی شیراز

مدیر مسئول: مرجان فرمانی

سردبیر: مریم طاهری

ویراستار و صفحه‌آرا: مرجان فرمانی

هیئت تحریریه: منسوره بذرگر، زینب حاجیان‌پور، شهربانو قنبری، مریم سادات معینی، زهرا

داوری‌فرد، فاطمه قاسم‌زاده، سید محمدصادق مصباحی

روش‌های مطالعه ۲ (۹)

ساندویچ نذری (۱۲)

معرفی چند سایت دانشگاهی (۶)

روش‌های مطالعه موفق (۶)

حجاب و عفاف (۳)

معرفی کتاب (۵)

شهید جمهور (۲)

علم رجال (۲)

علم رجال

زیب حاجیانپور - کارشناسی ارشد علوم قرآنی

شهید جمه‌پور

منصوره بذرگر - کارشناسی علوم قرآن و حدیث

سنت به‌عنوان یکی از رکن‌های اصلی دین و شریعت، حجت است. راه دستیابی به این سنت، اخبار و روایات رسیده از ائمه اطهار (علیهم السلام) است که احراز و بازیافت آن از طریق خبر متواتر یا خبر واحد و با شرایطی ممکن است. رجوع به اخبار واحد که بیشتر روایات ما متشکل از آن است و به دلیل کمبود اخبار متواتر که به دست ما رسیده، لازم است. با نگاه به هندسه دانش‌های حدیثی متوجه می‌شویم که به‌طور کلی حدیث از دو بخش اصلی تشکیل شده است: ۱. سند: طریقی که متن حدیث توسط آن روایت شده است که شامل اسامی راویان است. این افراد واسطه‌هایی هستند که همچون زنجیر نویسنده کتاب یا گوینده را تا معصوم (علیه السلام) به‌صورت متصل در کنار هم چیده است. این افراد سلسله سند حدیث را تشکیل می‌دهند. ۲. متن: همان قول معصوم یا حکایت‌گر قول، فعل و تقریر معصوم (علیه السلام) است. این دو علم (سند و متن) هر کدام باعث پیدایش علومی شده‌اند. علمی که سند حدیث را بررسی می‌کند؛ علم رجال است. پس دانش رجال به بررسی مسائل مربوط به سند و روایات که در آن قرار دارند می‌پردازد. و علمی که متن حدیث را بررسی می‌کند؛ دانش فقه الحدیث است. فقه الحدیث دانشی است که مخاطب را در فهم متن حدیث و مقصود گوینده کمک می‌کند. دانش دیگری که هم با سند و هم با متن حدیث در ارتباط است، علم مصطلحات است. این دانش اصطلاحاتی که توسط محدثین ساخته شده است را معرفی می‌کند. وظیفه اصلی علم رجال، بررسی اسناد است و به‌عبارت دیگر این دانش وظیفه پاسخگویی به این سوال را دارد: آیا این حدیث از معصوم صادر شده است یا خیر؟ این دانش که به اختصار «علم رجال»

تجلی اتقوالله در مقابل تمسخرها و تهمت‌ها، ای احیاکننده‌ی مسیر بهشتی و رجایی‌ها، ای سید انقلابی‌ای که انقلاب کرده، ای در دل‌های ما، ای مرد پرکار میدان، به دور از هیاهوی رسانه‌ها، اینک تمام رسانه‌های دنیا بازتاب‌دهنده‌ی بزرگی‌ات شده‌اند. اینک، ما مانده‌ایم و غمی به بزرگی نبودنت و ایستاده‌ایم برای تحقق برنامه‌ها و ادامه‌ی راهت. چون کوه ایستاده‌ایم برای فتح قله‌ای که به‌گفته‌ی آقا، در مسیر نزدیکی‌اش هستیم. ایستاده‌ایم که نااهلی بر صندلی ریاست ننشیند. ایستاده‌ایم برای درخششی تازه، در افق روشن کشور. ایستاده‌ایم تا پرچم را به دست صاحب اصلیش بدهیم. سید ابراهیم راحت بخواب، ما ایستاده‌ایم.

بسم الله الرحمن الرحيم
مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ فَمِنْهُمْ مَن قَضَىٰ نَحْبَهُ وَمِنْهُمْ مَن يَنْتَظِرُ وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًا
ای سید ماندگار زمانه، ای مرد میدان، ای ابراهیم شهید عصر ما با عباي خاکی‌ات به افلاک رفتی، و ثابت کردی که شهادت، مزد خدمت صادقانه به مردم و ولایت است. گویا خستگی، واژه‌ایست که هرگز در گنجینه لغات تعریف نشده بود. دست‌های زحمت‌کشی را گرفتی تا به آسمان گرفته شوند برای دعاگویی حصول به اغراضت. صندلی ریاستت خاک خورد و خاکی شدی در مسیر سفرهای استانی‌ات. حالا، آرام خوابیده‌ای و مردم در سوگ تو، بی‌خواب شده‌اند. خوشا به حال تو که مزد خدمتت را گرفتی و بدا به حال ما که تو را دیر شناختیم. روزی با عباي خاکی‌ات بین سیل و زلزله‌ها بودی و حالا سیلی از مردم تو را به دوش گرفته و در رسانه‌های دنیا زلزله‌ای به پا کرده‌اند. ای دلیل قدم‌های شجاعانه‌ی آقای وزیر، ای

نامیده می‌شود، نام کامل آن «علم رجال حدیث» است. مراد از «علم» در این تعبیر؛ مجموعه قواعد کلی است که در شناخت یک موضوع به کار گرفته می‌شوند. و مراد از تعبیر «رجال» راویان اخبار و آثار شرعی است، این راویان می‌توانند مرد یا زن باشند و عنوان رجال به سبب کثرت راویان مرد و از باب تغلیب بر این علم نهاده شده است. و مراد از تعبیر «حدیث» همان معنای مصطلح آن؛ یعنی آنچه بیانگر گفتار، کردار یا تقریر معصوم است. بنابراین وجه نام‌گذاری این علم نیز روشن شد. تعریف علم رجال: «إِنَّهُ الْعِلْمُ بِأَحْوَالِ رِوَاةِ الْوَحْدِ ذَاتاً وَوَصْفاً، مَدْحاً وَقَدْحاً، وَ مَا فِي حَكْمِهِمَا». دانش رجال همان دانش شناخت راویان خبر واحد، از نظر شخصی و از نظر وصف آنها، اعم از مدح یا قدح و آنچه که در

مقام مدح و قدح قرار می‌گیرد است. نکات و شرح این تعریف:

۱. «إنه العلم» مبحث رجال (با موضوع کلی و جزئی) یک علم است.
۲. «به أحوال الرواة» در لغت به معنای حال و احوال است؛ ولی مقصود از آن همان خصوصیات فردی راوی است که در محدوده شناخت اخبار او قابل توجه است و نه تمام حالات زندگی او.
۳. «الخبر الواحد» بررسی سند فقط شامل خبر واحد است و شامل همه گونه‌های خبر نمی‌شود. وظیفه علم رجال:
۴. «ذاتاً ووصفا» دانش رجال دو وظیفه دارد:
 ۱. شناسایی راوی از نظر ذاتی (یعنی تعیین هویت شخصی راوی)
 ۲. شناسایی راوی از نظر وصفی (یعنی تعیین میزان اعتبار راوی از طریق

اوصاف رجالی او از نظر مدح و قدح) ۵. «و ما فی حکمهما» اوصاف غیرصریح از راوی که همراه با قرائن دیگر، نشانگر مدح و قدح اوست. مبحث علم رجال حدیث بسیار گسترده و شیرین است، که در این متن نمی‌گنجد. برای آشنایی بیشتر با این بحث می‌توان به کتاب در آمدی بر علم رجال که ترجمه و تحقیق مقدمه «معجم رجال الحدیث» آقای خوبی و به ترجمه و تحقیق دکتر عبدالهادی فقهی زاده تألیف شده است؛ مراجعه کرد.

فهرست منابع:

۱. بازپژوهی مصطلحات حدیثی در نگاه فریقین، شادی نفیسی، نشر سمت
۲. وسائل الشیعه، محمد بن حسن حرّ عاملی

بررسی حجاب و عفاف از دیدگاه فطرت، عقل و ادیان الهی

شهربانو قبری - فارغ التحصیل کارشناسی ارشد علوم قرآنی

به‌گونه‌ای که حجاب را می‌توان به معنای پوشش بیرونی و عفاف را به معنای پوشش درونی هر انسانی تعبیر نمود. به‌طوری که هر دو، عامل حفظ سلامت و امنیت فردی و اجتماعی در هر جامعه‌ای می‌باشند. از مسائل مهم و بحث برانگیز در جامعه‌ی کنونی و خصوصاً سال‌های اخیر مسأله‌ی حجاب و عفاف است. رهبر معظم انقلاب اسلامی با تأکید بر این مسأله می‌فرماید: «مسأله حجاب و رعایت حریم محرم و نامحرم به این دلیل است که عفاف و پاکدامنی پایدار بماند. اسلام به مسأله عفاف زن و مرد توجه خاصی دارد. هم مردان و هم زنان باید عفت داشته باشند. البته به عفت زنان بیشتر تأکید کرده، چون مردان از قدرت جسمانی بیشتری برخوردار هستند و به زنان می‌توانند ظلم کنند. بنابراین زنان باید بیشتر مراقب عفت خود باشند. چنانکه طبق آمار موجود در کشور آمریکا و کشورهای غربی، شاهد هستیم مردان با متوسل شدن به زور و قدرت،

رعایت قوانین و مقررات حاکم در هر اجتماع، موجب امنیت، آرامش و ثبات آن می‌شود. از طرفی نقض قوانین و مقررات باعث صلب آرامش و ناامنی و هرج و مرج در آن جامعه خواهد شد. بنابراین در جامعه‌ای که قانون اساسی آن طبق موازین شرع اسلام پایه‌ریزی شده، بالطبع تمام افراد آن جامعه هرچند ایمانی استوار نداشته باشند، باید تابع قوانین وضع شده باشند. چرا که همه‌ی مردم در آداب و رسوم، سنت‌ها و باورها با دیگر هم‌نوعان خود، به گونه‌ای در تعامل و ارتباط هستند. یکی از این سنت‌ها و اعتقادات، مسأله حجاب و عفاف است که ریشه‌ای بسیار محکم و قدیمی در بین مردم ایران دارد. مسأله حجاب و عفاف از دستورات صریح قرآن و دین مبین اسلام می‌باشد. در برخی از آیات قرآن کریم و همچنین روایات ائمه اطهار سلام الله علیها به این مهم اشاره شده است. در حقیقت دو واژه حجاب و عفاف روابط تنگاتنگی با یکدیگر دارند.

می‌کند. لذا انسان هرچه اشیاء، باارزش‌تر باشد در حفظ و نگهداری آنان بیشتر می‌کوشد. بنابراین زنان از نظر ظاهری جذابیت بیشتری نسبت به مردان دارند، لذا باید به حکم عقل، خود را به وسیله پوششی مناسب از دید نامحرمان بپوشانند. دلیل دیگر این‌که به حکم عقل آزادی فردی تا جایی می‌تواند قابل احترام باشد که مانع آزادی دیگران نشود. اگر زنی با پوشش نامناسب در اجتماع حاضر شده و موجب سلب آرامش و آزادی فکری دیگران شود؛ دیگر نمی‌توان نسبت به این آزادی فردی احترامی قائل شد. زیرا برهنگی عامل تضييع حقوق دیگران است و جوانان را به فساد و گناه سوق می‌دهد. حتی کسانی که تشکیل خانواده داده‌اند؛ دیده شده که موجب از هم پاشیده شدن کانون خانواده گردیده است.

۳- حجاب از منظر ادیان

۳-۱ حجاب از منظر دین مبین اسلام

واژه حجاب در قرآن کریم ۷ مرتبه آمده است. در سوره‌ی مبارک احزاب آیه‌ی ۵۳ و همچنین در سوره‌ی مبارک نور آیه‌ی ۳۱، واژه‌ی حجاب به معنای پوشش به کار رفته است. در دیگر آیات واژه‌ی حجاب به معنای پرده‌ی مستور و مانع آمده است. خداوند متعال در آیه‌ی ۳۱ نور به وسیله‌ی سه فرمان مهم؛ حفظ نگاه و اندام از حرام؛ رعایت حجاب؛ پاکدامنی و طهارت روح و روان اشاره نموده است. همچنین در روایات بسیار زیادی از پیامبر گرامی اسلام (ص) و ائمه اطهار سلام الله

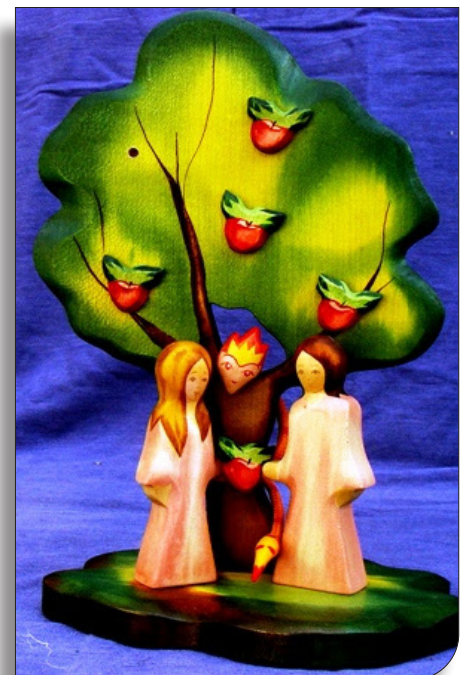
به عفت زنان تجاوز می‌کنند. شاید این سوالات به ذهن برخی خطور کند که آیا حجاب و عفاف فطری است؟ یا از منظر عقل حجاب دارای چه جایگاهی است؟ آیا حجاب مختص دین اسلام هست و یا در دیگر ادیان الهی نیز به این مقوله تاکید داشته‌اند؟ برای دریافت پاسخ مناسب به سوالات، به بررسی حجاب و عفاف از دیدگاه فطرت، و همچنین از دیدگاه عقل و ادیان الهی پرداخته می‌شود.

۱- فطری بودن حجاب و عفاف

مسئله حجاب و عفاف یک امر فطری است و با آفرینش بشر آمیخته است. به طوری که می‌توان از دلایل اصلی آن، به داستان آدم و حوا اشاره نمود. خداوند متعال در قرآن کریم در آیه‌ی ۲۲ سوره‌ی مبارک اعراف می‌فرماید: *فَلَمَّا ذَاقَا الشَّجَرَةَ بَدَّتْ لَهُمَا سَوْآتُهُمَا وَ طَفِقَا يَخْصِفَانِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ...* (پس آن دو را با مکر و فریب از مقام و منزلتشان فرود آورد [و به خوردن درخت ممنوعه نزدیک کرد]، هنگامی که از آن درخت چشیدند، شرمگاه بدنشان بر دو نفرشان نمایان شد و هر دو دست به کار چسبانیدن برگ [درختان] بهشت به خود شدند؛ ... براساس آیه‌ی فوق مسئله‌ی پوشاندن سریع آدم و حوا حتی بدون حضور ناظر بیگانه، نشانگر شرم و حیا ذاتی و فطری

۲- حجاب از منظر عقلی

از دلایل عقلی الزام حجاب می‌توان به آزادی فکر و اندیشه اشاره نمود. حضور زنان و مردان در مراکز علمی و تحقیقاتی، نهادها و ادارات و مشاغل مختلف با پوشش مناسب و داشت عفت در کردار و گفتار موجب پیشرفت و ترقی هرچه بیشتر کشور خواهد بود. اگر در میان مباحث علمی فردی ذهنش متوجه مسائل شهوت باشد، قطعاً به دستاورد علمی نخواهد رسید. همچنین عقل داشت شرم و حیا را واجب می‌داند. حیا از حیات نشأت گرفته است. کسی که حیا ندارند همانند فرد مرده‌ای می‌ماند. انسان به داشتن حیا زنده است. از دلایل دیگر می‌توان به این نکته اشاره نمود که هر انسان عاقلی چیزهای ارزشمند را در جایی امن و دور از دسترس نابکاران قرار می‌دهد و پیوسته از آنها مراقب و حراست

علیها به این مهم پرداخته شده است.

۲-۳ حجاب از منظر دین یهود

رعایت حجاب و عفاف از جمله دستورات مهم دین یهود است. از زمان‌های بسیار دور توجه خاصی به آن مبذول شده است. برخی از مورخان و اندیشمندان معتقدند که حجاب در میان اعراب و ایرانیان، از داشتن ارتباط با مردمان یهود نشأت گرفته است. قوم یهود نسبت به حجاب متعصبانه برخورد می‌کردند و سختگیری‌های زیادی در این حوزه مشاهده شده است. آنان به اشکال گوناگون از حجاب سخن راندند و ارزش حجاب را تا جایی دانسته‌اند که برای تنبیه زنان گناهکار، دستور به باز کردن موقتی حجاب آنان را داده‌اند. از جهتی در خصوص اهمیت پوشش متفاوت زن و مرد و عدم تشابه به یکدیگر در تورات چنین آمده است: «زن، لوازم و لباس مرد را به کار نبرد و مرد لباس زن را نپوشد. زیرا هرکس این کارها را انجام دهد، در منظر خدای خلقت مکروه و ناپسند است.»

۳-۳ حجاب از منظر دین مسیح

دین مسیحیت حجاب و پوشش را امری فطری و از ضروریات زندگی فردی و اجتماعی انسان می‌داند. چنانکه در کتاب انجیل قسمت اعمال رسولان، باب هجدهم، آیه ۱۸ آمده است: «برای زنان شرم‌آور است که با سر برهنه در اماکن عمومی ظاهر شوند، پوشش موی زنان این معنی را به همراه دارد که او زیبایی‌اش را تنها برای چشمان همسرش نگاه داشته است. و در همین رابطه دانشمند مسیحی جرجی زیدان گفته

است: «اگر منظور از حجاب، پوشش بدن است، این وضع قبل از اسلام و حتی پیش از ظهور دین مسیح، معمول بوده است و دین مسیح در آن تغییری ایجاد نکرده است.» دین مسیح نه تنها آیین یهود در مورد حجاب را تغییر نداده بلکه به‌طور چشمگیری به احکام و دستورات آن شدت بخشیده و تأکید بیشتری به آن نموده است. در خاتمه می‌توان به مهم‌ترین تأثیرات تربیتی و اجتماعی حجاب و عفاف به شرح ذیل اشاره نمود:

- ۱- کاهش میل خودنمایی در زنان و کنترل گزینه جنسی مردان
- ۲- افزودن حجب و حیا در زنان
- ۳- افزایش متانت و وقار زنان در برابر مردان نامحرم
- ۴- دستیابی به گوهر عفت و پاکدامنی در زنان و مردان
- ۵- کسب تقوی و خویش‌تداری در زنان و مردان
- ۶- بالابردن عزت نفس
- ۷- به وجود آمدن غیر مضاعف در مردان
- ۸- فراهم شدن آرامش و سلامت روحی و روانی فردی و اجتماعی در زنان و مردان
- ۹- حفظ حریم و رعایت حدود بین روابط زنان و مردان.

فهرست منابع:

۱. قرآن کریم
۲. حجاب و عفاف، یعقوب جعفری، معارف قرآنی، قم
۳. حجاب و عفاف در سبک زندگی ایرانی-

اسلامی، برگرفته از سخنان آیت الله سید علی خامنه‌ای

۴. نگاهی دوباره به مسأله‌ی حجاب، حسن موسوی، دفتر نشر معارف، قم
۵. حجاب از دیدگاه عقل، سخنان: آیت الله سید ابوالحسن مهدوی، کرسی آزاد اندیشی حوزه علمیه صدر اصفهان
۶. حجاب از منظر فطرت، عقل و شرع، منصوره وطنی، نشر زائر قم
۷. بررسی تحلیلی حجاب از دیدگاه ادیان سامی (اسلام- یهود- مسیحیت)، فصل‌نامه زن و مطالعات خانواده، دانشگاه آزاد تبریز، جهانگیر یاری، خدیجه سفیری، مینا معروف پور
۸. نگاه دیگر به حجاب (حجاب و مدیریت احساس)، عبدالحمید واسطی، موسسه مطالعات راهبردی علوم و معارف اسلامی، مشهد

معرفی کتاب * یک ون شبهه *

مریم سادات معینی - کارشناسی ارشد علوم قرآنی

مهمی که در مورد این کتاب می‌توان به آن اشاره کرد، این است که در ابتدای هر صفحه که متن شبهه وارد شده است، بارکدی مشاهده می‌شود که می‌توان از طریق آن، کلیپ مربوط به شبهه را مشاهده کرد.

توصیه می‌شود که حتماً همه عزیزان خاصه جوانان، این کتاب را مطالعه نمایند.

این کتاب ۷۶ صفحه‌ای، متن پیاده شده پاسخ‌های حجت الاسلام سید محمدحسین راجی به شبهات منتقدین می‌باشد که توسط اندیشکده راهبردی سعادت، گردآوری و تدوین گردیده است.

این کتاب در خصوص پاسخ به شبهات در حوزه‌های «آزادی، زنان، حکومت اسلامی و کارآمدی نظام» می‌باشد که بسیار خوب به شبهات پاسخ داده شده است. نکته

معرفی چند سایت دانشگاهی

مریم سادات معینی - کارشناسی ارشد علوم قرآنی

بازار کتاب قائمیه:

کتابخانه الکترونیکی است که انواع کتب مختلف درسی و غیردرسی در خود دارد و با عضویت در این کتابخانه، می‌توان از کتاب‌های موجود در زمینه‌های مختلف استفاده کرد. این کتابخانه الکترونیکی قابلیت نصب بر گوشی‌های همراه را دارد.

مکتبه الشاملة:

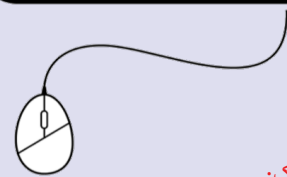
نرم‌افزاری عربی است که شامل تمام آیات قرآن و بعضی از تفاسیر است که از موارد کاربردی آن، بررسی آیات و روایات در پایان‌نامه‌ها می‌باشد.

نور مگز:

سایت ایرانی مجله‌های علمی است که دانشجویان می‌توانند برای دریافت اطلاعات علمی و نوشتن مقاله، با کمک این سایت، از مجلات علمی پژوهشی دانشگاه‌ها استفاده کنند.

سیویلیکا:

سیویلیکا یا مرجع دانش، یک پایگاه اینترنتی (وب سایت) خصوصی است که به نشر مجموعه مقالات همایش و کنفرانس‌های داخل کشور ایران می‌پردازد. این پایگاه توسط تعدادی از دانشگاه‌ها و کنگره‌های ایران به‌عنوان مرجع پایگاه تخصصی معرفی می‌شود.

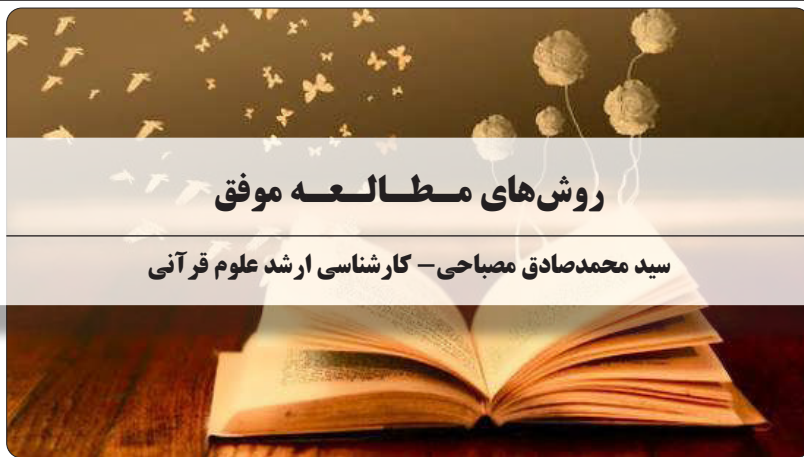

ایران داک:

سایتی جهت معرفی پایان‌نامه‌ها و هم‌چنین برای عرضه کردن عنوان پایان‌نامه جدیدی است که دانشجو، قصد نوشتن پایان‌نامه را دارد. چنانچه قبلاً این موضوع با عنوان مد نظر دانشجو کار شده باشد یا نه، در هر صورت تایید نهایی می‌شود و ظرف چند ساعت بعد به دانشجو اعلام می‌شود.

روش‌های مطالعه موفق

سید محمدصادق مصباحی - کارشناسی ارشد علوم قرآنی

لازم است در پیش‌خوانی فصل‌های یک کتاب مورد توجه قرار گیرند عبارتند از مقدمه یا توضیحات مقدماتی، هدف‌ها، تیترهای اصلی و فرعی، خلاصه و جملات مقدماتی یا جملات موضوعی پاراگراف‌ها. در رابطه با اثربخشی پیش‌خوانی گفته شده است همه اقدامات فوق به‌فعال شدن طرحواره‌های یادگیرنده کمک می‌کنند. بنابراین، یادگیرنده خواهد توانست متن فصل موردنظر را که بعد از پیش‌خوانی به‌طور کامل مطالعه می‌کند

شش مرحله آن تشکیل یافته است: پیش‌خوانی، خواندن، از حفظ گفتن، سؤال، تفکر، مرور کردن، پیش‌خوانی. اگر می‌خواهید مطالب کتابی را یاد بگیرید، نخست تمام آن کتاب را یک بار از رو بخوانید تا یک برداشت کلی از موضوع‌ها و قسمت‌های مهم آن کسب نمائید. این خواندن اجمالی یا پیش‌خوانی می‌تواند شما را در یک سازمان‌دهی به مطالب، مثلاً ایجاد نوعی ساخت سلسله مراتبی برای آنها، کمک نماید. مطالبی که

یکی از روش‌های موفق بهبود مطالعه و یادگیری، روش اس‌کیو ۴ آر (SQ۴R) است که از حروف اول کلمات زیر تشکیل یافته است: review, recite, reflect, read, question, (scan) survey. در بعضی منابع، در مرحله نخست این روش به جای survey (خواندن اجمالی) یا scan (دید زدن)، preview (پیش‌خوانی) را مورد استفاده قرار داده‌اند که در این صورت علامت اختصاری آن می‌شود PQ۴R (پی کیو ۴ آر). یا روش پس‌ختم است. اس‌کیو ۴ آر از حروف اول

تفسیر نماید و به یاد بسپارد.

طرح سوال:

برای هر قسمتی یا فصلی از یک کتاب که می‌خوانید در رابطه با هدفی که از مطالعه دارید سؤال‌هایی را طرح نمائید. یکی از راه‌های انجام این کار این است که عناوین را به سؤال تبدیل کنید. مثلاً در رابطه با فصل موجود می‌توان پرسید که روش پس‌ختم چیست؟ یا چگونه می‌توان فصلی از یک کتاب را پیش‌خوانی کرد؟ سؤال‌های خود را با کلمات چگونه، چه کسی، چرا و چه چیزی بسازید.

خواندن:

در این مرحله، مطلب یا موضوع را بخوانید، به هنگام مطالعه سعی کنید سؤال‌هایی را که مطرح کرده‌اید جواب دهید. توجه خود را به اندیشه‌های اصلی، جزئیات مؤید اندیشه‌های اصلی، سایر اطلاعاتی که به هدف‌های خواندن شما مربوط هستند معطوف سازید. در صورت لزوم، سرعت خواندن خود را متناسب با سهولت و پیچیدگی متن تغییر دهید.

تفکر:

سعی کنید با تفکر درباره مطالبی که می‌خوانید آنها را بفهمید و به آنها معنی بدهید. برای این منظور می‌توانید کارهای زیر را انجام دهید:

۱. آنچه را که می‌خوانید با مطالبی که از قبل یاد گرفته‌اید ربط دهید.
 ۲. نکات فرعی را به مطالب اصلی پیوند دهید.
 ۳. بکوشید تا تناقضات موجود را حل نمائید.
 ۴. با استفاده از اطلاعاتی که می‌خوانید مسائل طرح شده را جواب دهید.
- مهم‌ترین اصل زیربنای تفکر در جریان مطالعه بسط معنائی است. یکی از راهبردهای مهم به یادسپاری بسط و گسترش مطالب است. ما به کمک بسط معنایی به مطالبی که می‌خوانیم شاخ و برگ می‌دهیم و بدین وسیله آنها را معنی‌دار می‌سازیم و لذا بهتر به خاطر می‌سپاریم.

از حفظ گفتن:

پس از خواندن هر قسمت، سعی کنید

موفقیات این روش و روش‌های مطالعه مشابه با آن همین اصول نظری هستند.

پژوهش‌های مختلفی انجام گرفته‌اند که نشان می‌دهند روش پس‌ختم در افزایش پیشرفت تحصیلی و بالا بردن کیفیت یادگیری دانش‌آموزان و دانشجویان مؤثر است. در یک پژوهش نشان داده شده است که دانشجویان قوی دانشگاه

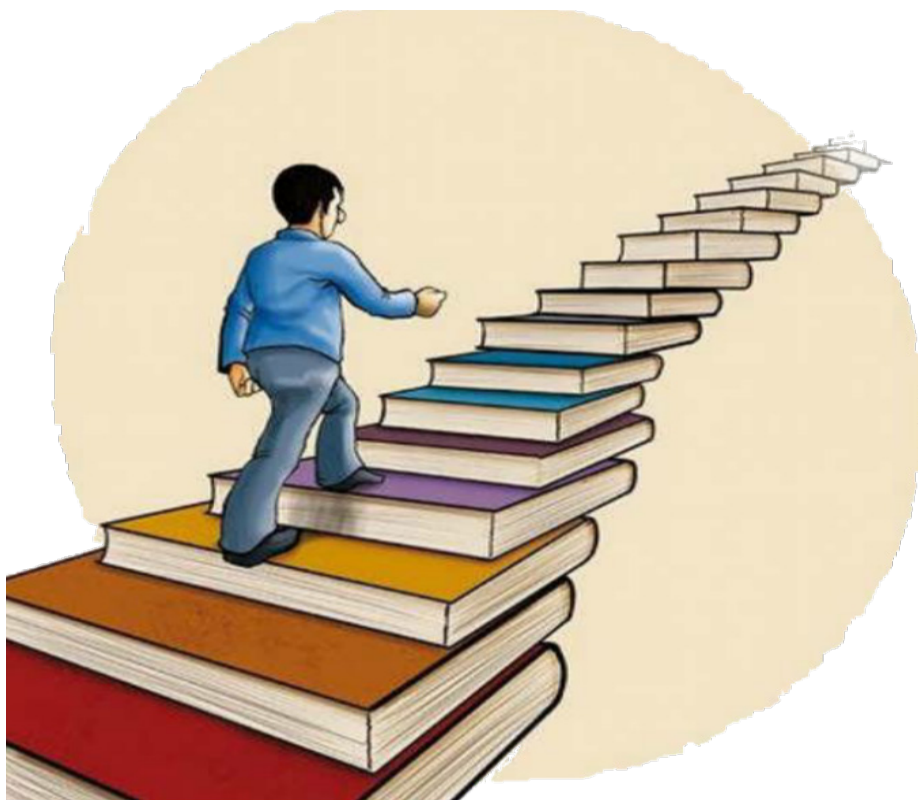
بیشتر از دانشجویان ضعیف از اجزاء روش پس‌ختم سود می‌برند. در پژوهش او دانشجویان قوی کسانی بودند که میانگین نمرات دانشگاهی آنان ۱۶ یا بالاتر و دانشجویان ضعیف کسانی تعریف شدند که میانگین درسی آنان کمتر از ۱۳ بود. چند دلیل برای اثربخشی روش اس‌کیو‌آر ذکر شده است. نخست اینکه، رعایت مراتب این روش دانش‌آموزان و دانشجویان را از سازمان‌بندی مطالبی که می‌خوانند بیشتر آگاه می‌سازد. در این‌باره گفته شده است بارها شاهد بوده‌ایم که وقتی از خواندن عنوان‌های یک مطلب غفلت می‌کنیم اشاره‌ها و سرنخ‌هایی که ما را در یافتن سازمان آن مطلب هدایت می‌کنند نیز از دست می‌روند. دوم اینکه، رعایت این مراحل یادگیرنده را وا می‌دارد تا به‌جای یادگیری همه اطلاعات در یک

مطالب مهم آن را به یاد آورید و برای خود بازگو کنید. ضمن این کار به سؤال‌هایی که طرح کرده‌اید پاسخ دهید. از حفظ گفتن به شما کمک می‌کند تا بر درک خود نظارت کنید و از این طریق به شما معلوم می‌گردد که چه قسمت‌هایی را خوب یاد نگرفته‌اید و باید آنها را از نو بخوانید.

مرور کردن:

وقتی که خواندن تمام کتاب یا کل مطلب را به پایان رساندید، آن را مرور یا بازبینی کنید. بهترین راه مرور کردن این است که بکوشید تا بدون مراجعه به متن، سؤال‌های مهم را جواب دهید. قسمت‌هایی را که نتوانستید به سؤال‌های آنها جواب دهید دوباره بخوانید. دوباره خواندن نوعی مرور کردن است. اما این کار برای همه کتاب ضروری نیست، سعی در جواب دادن به سؤال‌های اساسی بهترین راه مرور کردن است. راهبرد از حفظ گفتن را برای فصل‌های کتاب و راهبرد مرور کردن را برای کل کتاب به کار بندید.

با توجه به توضیحات بالا، روش اس‌کیو‌آر یا روش پس‌ختم بر سه اصل مهم بهسازی حافظه، یعنی سازمان‌دهی، بسط معنایی، و تمرین بازیابی استوار است. دلایل عمده

۴. تنوع در روش‌های مطالعه: استفاده از روش‌های مختلف مطالعه مانند خواندن، نوشتن، گوش دادن به مطالب، و استفاده از رسانه‌های مختلف، می‌تواند مطالعه را جذاب‌تر و موثرتر کند. به عنوان مثال، اگر برای یادگیری یک موضوع خاص دچار خستگی شده‌اید، می‌توانید به جای خواندن، به پادکست‌ها یا ویدیوهای آموزشی مربوط به آن موضوع گوش دهید.

۵. استفاده از تکنولوژی: استفاده از برنامه‌ها و ابزارهای دیجیتال برای مطالعه و مدیریت زمان، می‌تواند فرآیند مطالعه را بهبود بخشد. برای مثال، استفاده از برنامه‌های مدیریت زمان مانند Trello یا استفاده از نرم‌افزارهای مخصوص مطالعه مانند Anki برای به یادسپاری مطالب می‌تواند کمک کننده باشد.

فهرست منابع:

۱. کتاب تفکر هفتم متوسطه اول، سایت کانون فرهنگی آموزش قلم چی،
۲. سایت بیشتر از یک ChatGpt

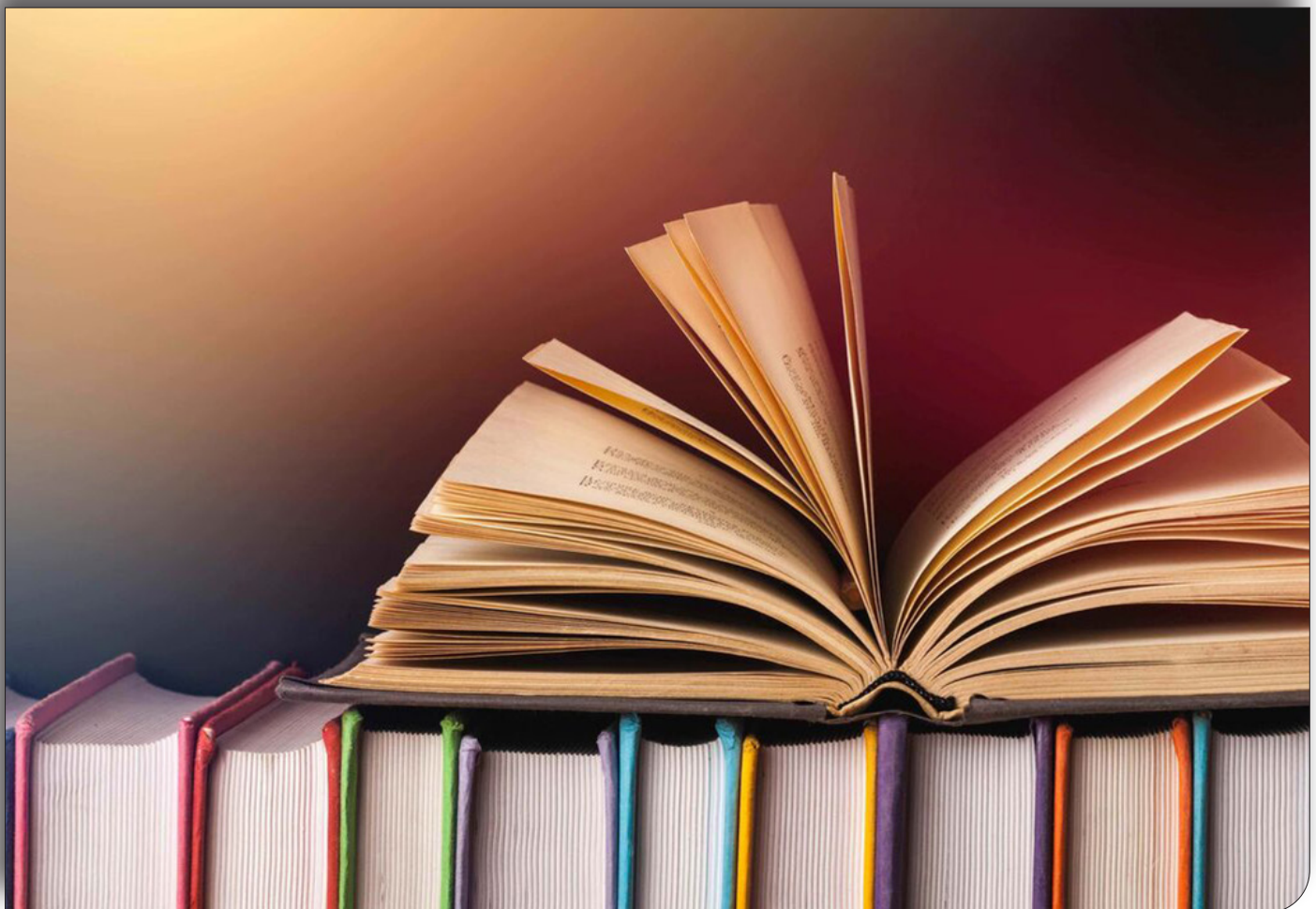
فهم بهتر مطلب می‌تواند موثر باشد. به عنوان مثال، در هنگام اسکن خطوط، می‌توانید به دنبال کلمات کلیدی و اصطلاحات مهم بگردید تا سریع‌تر به اطلاعات اصلی دست پیدا کنید.

۲. تقویت تمرکز: ایجاد محیطی آرام و بدون اشغال برای مطالعه، استفاده از تکنیک‌های مدیریت زمان و تمرین‌های تمرکز می‌تواند تمرکز را بهبود بخشد. به عنوان مثال، قبل از شروع به مطالعه، مطمئن شوید که در محیطی کاملاً آرام و بدون مزاحمت هستید و از تکنیک‌های تنفس عمیق و مراقبه برای افزایش تمرکز استفاده کنید.

۳. استفاده از خلاصه‌سازی: خلاصه‌سازی اطلاعات مطلب خوانده شده، یکی از روش‌های مهم برای تثبیت اطلاعات و بهبود درک مطلب است. برای ایجاد خلاصه‌های موثر، مطمئن شوید که از اصطلاحات خودتان و زبان ساده استفاده کنید و مفاهیم اصلی را با دقت و کوتاه بیان کنید.

نشست، آنها را به صورت بخش به بخش یاد بگیرد. همچنین طرح سؤال درباره مطلبی که خوانده می‌شود و جواب داده به سؤال دانش‌آموزان را و می‌دارد که اطلاعات را عمیق‌تر و گسترده‌تر پردازش کنند. وول فولک هم‌چنین گفته است که روش اس‌کیو‌آر برای دانش‌آموزان بالاتر از سطح دبستان مفید است. درباره آموزش دادن مهارت‌های مطالعه به دانش‌آموزان پیش از پایه پنجم تحصیلی اطلاعات زیادی در دست نیست. کاربرد مؤثر مهارت‌های مطالعه احتمالاً مستلزم رشد فراشناختی فراتر از سن این‌گونه کودکان خردسال است. بهتر است بدانید روش پس‌ختم خود به تنهایی روشی جالب برای تندخوان شدن است، اما در عین حال بد نیست با ارزیابی‌های chatgpt در این زمینه هم آشنا بشوید:

۱. تکنیک‌های تندخوانی: برای افزایش سرعت مطالعه و درک بهتر متن، استفاده از تکنیک‌هایی مانند اسکن خطوط، خواندن با دقت، و توقف برای

روش‌های مطالعه برای امتحانات پایان‌ترم

زهرا داوری‌فرد - کارشناسی علوم قرآن و حدیث

برای مطالعه دروس امتحانی، تکنیک‌های متفاوتی بیان شده است. غالب تکنیک‌ها در مواردی یکسان عمل می‌کنند. آنچه مهم است، هماهنگی ذهن و زمان شما با هر کدام از روش‌های مطالعه است. قطعا مطالعه در شب امتحان یا روزهای نزدیک به آن با سایر روزها متفاوت است و این بستگی به فرد دارد که در طول دوره تحصیل برای هر درس چه قدر خود را آماده کرده باشد. تکنیک‌هایی که برای مطالعه ارائه شده‌اند عبارت‌اند از: روش SQ3R، تمرین بازیابی، تمرین پراکنده‌سازی، پیش‌مطالعه، تکنیک فاینمن، سیستم لایتز، یادداشت‌های رنگی، نقشه‌برداری ذهن و مطالعه قبل از خواب و... در تمامی این موارد سه فاکتور خواندن، سوال و مرور وجود دارد. با بررسی و مطالعه روش‌ها، تکنیک فاینمن روشی کارآمدتر برای یادگیری سریع یک مفهوم با توضیح ساده است که می‌تواند شما در درک مطالب یاری کند. برخی از روش‌های بیان شده، زمان‌بر هستند و مناسب افرادی که به امتحانات نزدیک شده‌اند و مطالعه کافی نداشته‌اند، نیست. بنابراین روشی به شما ارائه خواهد شد که ترکیبی از اکثر روش‌ها، به علاوه تجربه‌های موفق شخصی مطالعه در ایام امتحانات است. مبنای اصلی این روش از مطالعه که بیان خواهد شد آرامش، تمرکز و سرعت است. لطفا تا انتهای مراحل به این موضوع توجه داشته باشید و با نشاط و روحیه قوی به مطالعه یک به یک دروس‌تان بپردازید تا نتیجه مطلوب حاصل گردد انشاءالله.

* روش عملی مطالعه دروس در ایام امتحانات *

۱. ابتدا محدوده کامل امتحان را بررسی و مشخص کنید.

اگر متن امتحانی شما حذفیات دارد، آن‌ها را جدا یادداشت و در کتاب یا جزوه‌تان علامت گذاری کنید. تا بتوانید بدون آشفتگی قسمت به قسمت هر مطلب را بخوانید. این کار به شما کمک می‌کند که نظم اصلی مطالب در ذهن شما شکل گیرد و برای ادامه مطالعه، ذهن شما آماده انجام مراحل بعدی شود.

۲. با یک نگاه کلی به متن، عناوین را فصل بندی کنید.

تعداد فصل‌ها با عناوینش را در برگه‌ای جدا بنویسید. سپس عناوین اصلی هر فصل را با زیرشاخه‌هایش تیتروار در برگه‌ای جدا بنویسید. به میل خودتان می‌توانید شماره صفحه کتاب را برای رجوع سریع نیز در جلوی عناوین بیاورید. سعی کنید از برگه خط‌داری برای یادداشت‌برداری استفاده کنید که خط آن‌ها پررنگ نباشد و خودکارتان آبی باشد و جوهر پس ندهد. این مرحله به شما کمک می‌کند ساختمان اصلی مطالعه شما پی‌ریزی شود. و با تسلط بیشتر، بهتر و راحت‌تر می‌توانید مراحل بعد را انجام دهید و مطالب در ذهن شما انسجام بیشتری خواهند داشت. مدت زمانی که برای مرحله یک و دو صرف می‌کنید بیشتر از نیم ساعت نشود.

۳. مطالعه سریع و کلی از قسمت‌های دسته‌بندی شده داشته باشید.

در این مرحله ممکن است شما برخی از مفاهیم را متوجه نشوید یا در ذهن‌تان ثبت نشود. اما شما با تمرکز و سرعت بالا به خواندن مطالب بپردازید. و از قسمت‌هایی که اصلا متوجه نمی‌شوید رد شوید و این کار را تا به پایان رساندن یک فصل ادامه دهید. در این مرحله یک بازه زمانی برای خود تعیین کنید هر چه زمان کمتر و سرعت مطالعه شما بیشتر باشد، مطالعه شما روند مطلوب‌تری خواهد داشت. این مرحله به شما کمک می‌کند که بر مفاهیم کلی هر فصل آشنایی پیدا کنید و اگر پیش از این مطالعه داشتید باعث می‌شود مفاهیم این فصل در ذهن شما یک شکل کلی‌تری پیدا کند و همچنین باعث می‌شود دلهره شما کاهش یابد، چون بالاخره شما یک فصل را مطالعه کردید و انگیزه شما را برای ادامه کار و مطالعه دقیق‌تر این فصل افزایش می‌دهد.

۴. برگردید و مطالعه دقیق‌تری به مطالب این فصل داشته باشید.

در این مرحله مبنای اصلی تکنیک فاینمن باعث کیفیت مطالعه شما می‌شود. اساس تکنیک فاینمن بر این است که شما به نحوی مطالب را بخوانید و خوب متوجه شوید که اگر کسی از شما سوالی پرسید، بتوانید برای دیگران به سرعت و ساده شرح و پاسخ دهید.

در این مرحله شدیداً نیاز هست تمرکز شما بالا باشد و از فکر کردن به هر چیز غیر از فهمیدن مطالب این قسمت پرهیزید. افکار غیر از این را بگذارید برای وقت خودش یا بگذارید برای ساعت ۲۵!

نحوه مطالعه سریع و باکیفیت یک مطلب: شما پیش از این در مرحله قبل یک دید کلی نسبت به این متن و موضوع داشتید. پس ترس را کنار بگذارید و با علاقه به فهمیدن اصل بحث به طور دقیق بپردازید. دوباره متن را نگاه کلی ببیندازید و خوب درک کنید که اصلاً موضوع مورد بحث این پاراگراف یا این قسمت چیست؟ به عبارتی شما در حال پرسیدن از خود هستید که موضوع چه چیزی است. و مجدد همین قسمت را مطالعه کنید. به احتمال زیاد متوجه موضوع و بحث خواهید شد. حتماً به این توجه داشته باشید که زمان زیادی صرف هر قسمت نکنید و قسمت‌های مهم آن را به طور خلاصه‌ای کامل، در برگیرنده‌ای جدا که عنوان فصل و موضوع بحث است تیتروار بنویسید و به مطالعه قسمت‌های بعد با همین روش ادامه دهید.

اگر نتوانستید به خوبی متوجه مفاهیم این قسمت شوید احتمالاً یا تمرکز کافی نداشتید، یا ترس از فهمیدن و سختی مطلب دارید یا واقعا در کلاس آن‌ها را خوب یاد نگرفته‌اید. اگر جزء این افراد هستید نگران نباشید یک امر طبیعی است. چون تازه اول کار هستید و مفاهیم برای شما ناآشنا و زیاد می‌آید. برای همین بیشتر نیاز دارید کنترل ذهن خود را به دست بگیرید و از فرصتی که برای شما باقی‌مانده است مفید استفاده کنید. بنابراین مجدد برگردید و متن را بخوانید. اگر موضوع را فهمیدید به ادامه مطالعه قسمت‌های بعد بپردازید و اگر باز متوجه نشدید در برگه‌ای که قسمت‌های مهم را تیتروار یادداشت برداری کرده‌اید با خودکار رنگی علامتی بگذارید که بعداً سرفرصت از دوستانی که بلد هستند پرسید.

۵. مطالعه تمام قسمت‌های فصل.

شما در این مرحله مطالعه کاملی از هر فصل دارید. در این بین اگر اشکالی برای شما پیش آمد حتماً با خودکار رنگی در یادداشت‌برداری‌تان علامت بگذارید.

۶. مرور اجمالی و سریع از روی یادداشت‌های فصلی که خوانده‌اید.

در این مرحله، شما به تثبیت مفاهیم و انسجام مطالب کامل فصل در ذهن خود می‌پردازید. اگر زمان باقی‌مانده شما تا امتحان زیاد هست می‌توانید در این مرحله به رفع اشکال این فصل‌تان بپردازید تا خیال‌تان از یادگیری کامل این فصل راحت باشد. اما اگر زمان باقی‌مانده شما کم هست توصیه می‌شود رفع اشکال را بگذارید برای مرحله پایانی تا زمان شما برای مطالعه سایر فصل‌ها از دست نرود.

۷. مطالعه مطالب فصل جدید طبق روشی که فصل قبل خوانده‌اید.

به این طریق؛ یادداشت‌برداری تیتروار از عناوین و زیرشاخه‌های، مطالعه سریع و کلی هر قسمت، مطالعه دقیق متن طبق آنچه بیان شد، یادداشت‌های مهم را خلاصه اما طوری که مفاهیم را کامل انتقال دهد، علامت‌گذاری مواردی که اشکال دارید، اتمام خواندن فصل و نهایتاً مرور سریع و کلی از روی یادداشت‌ها.

فصل‌های بعد را نیز به همین طریق بخوانید. در کل زمان مطالعه، حتماً تمرکز و سرعت بالا داشته باشید. تا در کم‌ترین زمان شما به یادگیری خوبی رسیده باشید. این باعث می‌شود اعتماد به نفس و انگیزه شما افزایش یابد و زمان باقی‌مانده تا امتحان را با خیالی آسوده‌تری طی کنید. که این آرامش باعث می‌شود مراحل بعد را با کیفیت بالاتری سپری کنید و تسلط بیشتری به مطالب درس‌تان داشته باشید.

۸. رفع اشکال مطالبی که علامت‌گذاری کرده‌اید.

بدون حاشیه و اتلاف وقت از دوستان یا اساتید پاسخگو، قسمت‌هایی که متوجه نشدید و علامت‌گذاری کرده‌اید را پرسید و سعی کنید حتماً مطلب را بفهمید. در این قسمت مباحثه با توضیحات شما برای مخاطب‌تان کمک زیادی به شما می‌کند که خوب متن را درک کنید و در ذهن شما ثبت شود.

۹. مرور مطالب.

مرور یعنی مطالبی که خوانده‌اید را مجدد تکرار کنید. اما آنچه به شما پیشنهاد می‌شود مرور را تا حدودی طبق تکنیک مطالعه G5 انجام دهید. در سیستم لایت‌نر و جی‌۵، نیاز به جعبه و فلش‌کارت است. اما این یک فرایند زمان‌بر هست که شما نخواهید هر مطلب را بر روی یک کارت بیاورید و طبق روش درون جعبه بگذارید. شما از کل مطالب یادداشت‌های مفید برداشته‌اید. این‌ها در واقع همان فلش‌کارت‌های شما هستند که قسمت‌هایی که پیش از این اشکال داشتید هم در آن آمده است.

به ترتیب از فصل یک، از روی یادداشت‌ها مرور کنید و این کار را در زمان کم انجام دهید. هر کدام که مشکل داشتید کنار بگذارید. بعد از اتمام دوباره یادداشت‌هایی را که برای شما مشکل داشتند مرور کنید. برگه‌هایی که کامل متوجه شدید را جدا

بگذارید و آن‌ها که هنوز برای شما مشکل است را جدا کنید. تا اینجا شما سه سری یادداشت دارید. بعد از ۵ دقیقه، برگه‌های سری دوم را که بلیدید مجدد مرور کنید. اگر بلد بودید آن‌ها را روی سری اول برگه‌ها بگذارید، و اگر یادتان رفته بود روی سری سوم یادداشت‌هایی که هنوز کامل تسلط ندارید بگذارید. تا اینجا شما دو سری یادداشت دارید. آن‌هایی که کامل بلد هستید و آن‌هایی که تسلط کافی ندارید. مجدد بعد از ۵ دقیقه یادداشت‌هایی که نیاز به مرور دارند را بخونید. اگر همچنان یادداشت‌هایی وجود دارند که شما کامل حفظ نشدید این روش را ادامه دهید تا نهایتاً یک سری یادداشت برای شما بماند که همه‌اش رو بلد هستید. این یعنی شما یک دور کامل کتاب را خوانده و مرور کرده‌اید و در واقع فرآیند مطالعه شما به پایان رسیده است.

توجه داشته باشید مرور، یک عمل ضروری در مطالعه برای امتحان است و باید سریع هم انجام شود. در غیر این صورت ممکن است مضطرب شوید و فکر کنید در لحظات پایانی فرصت امتحان هستید و شما با اینکه همه کتاب را خوانده‌اید هیچ چیزی متوجه نشدید و به خاطرتان نمی‌آید. بنابراین آنچه مهم است محتوای مفید یادداشت‌برداری شما حین مطالعه دقیق است و مرور باکیفیت و سریع از روی آن‌ها.

اگر هنگام یادداشت‌برداری همه مطالب مهم را نتوانستید در یادداشت‌هایتان بیاورید، مرور را به سبکی که بیان می‌شود انجام دهید. به این طریق که؛ بعد از مرور کلی و اجمالی تمام فصل‌ها از روی یادداشت‌ها، و استراحت ۵ دقیقه‌ای، مجدد فصل یک را مرور کنید. اگر اشکال دارید به رفع آن اقدام کنید بعد از رفع اشکال، مجدد مرور کلی از روی یادداشت داشته باشید. بعد از این مرحله، کتاب را باز کنید و از روی یادداشت‌ها مطالب کتاب را بازبینی کنید شاید نکته مهمی از قلم انداخته باشید. این روش را تا پایان فصل یک انجام دهید.

بعد از اتمام مرور کتاب طبق یادداشتی که برداشته‌اید، چشمانتان را ببندید و ساختمان فصل اول را از ذهن خود سریع بگذرانید. سپس نکات مهم هر قسمت را به خاطر بیاورید. نیاز نیست جملات را کامل بیاورید. مثلاً در ذهن خود بگویید این فصل سه بحث داشت، بحث اول درباره این موضوع بود و ۸ نکته داشت و الی آخر. هم‌زمان آن نکات را هم برای خود مجسم کنید. گویا دارید چشم‌بسته از روی یادداشت‌هایتان می‌خوانید. دوباره خیلی سریع و با چشم، تند تند کتاب را ورق بزنید و به یادداشت‌هایتان نگاه بیندازید و به خود این اطمینان را بدهید که شما این‌ها را خوانده، فهمیده و مرور کرده‌اید. به همین طریق سایر فصل‌ها را مرور کنید. با این روش شما مطالب کتاب را هضم کرده‌اید، و آن را به حافظه خود سپرده‌اید. و نهایتاً به خودتان اعتماد کنید.

فهرست منابع:

۱. <http://negareh.ac.ir>

۲. <http://blog.taraz.org>

ساندویچ نذری

فاطمه قاسم زاده - کارشناسی ارشد علوم قرآن و حدیث

برای تشویق یک غول گنده سوار تاکسی شود، بیاید مدرسه و به او تبریک بگوید! همه معلم‌ها و مدیر روی سکو ایستاده‌اند و آقای جمشیدی که طبق معمول مجری برنامه است دارد اسامی نمره برترها را از کلاس چهارمی‌ها می‌خواند تا برای گرفتن هدیه بالا بروند، سالن پر از پدر و مادرهاییست که برای جشن فرزندان‌شان آمده‌اند. جناب آقای حسین صادقی، معدل الف از کلاس دوم ریاضی. توی دلم قند آب می‌شود. می‌روم و هدیه‌ام را می‌گیرم. آقای سالاری مدیر مدرسه پوزخندی می‌زند و می‌گوید: پدرت را ندیدم حسین، افتخار نداد بیاید؟ + آقا پدرم رفتند ماموریت، نبودن که بیان. راستش را بگویم، خیلی دوست داشتم تا پدرم اینجا بود و دستان زحمتکشش را می‌بوسیدم اما نبود و دلم نمی‌خواست کارش را صرفاً به خاطر یک جلسه چند دقیقه‌ای از دست بدهد. از طرفی هم گفتم ماموریت چون دلم نمی‌خواست فکر کنند پدر من یک آدم بی‌سواد است. تا بگویی پدرم می‌رود روستاهای اطراف و گچ‌کاری می‌کند، فوراً می‌خواهند میان پدران دیگر او را قیاس کنند و برچسب بی‌سوادی به او بزنند و من هرگز این را قبول نمی‌کنم. پدر من شاید تحصیلات دانشگاهی نداشته باشد، اما یک مرد است که در روزهای غرور نوجوانی‌اش، مرد یک خانه شد و جور

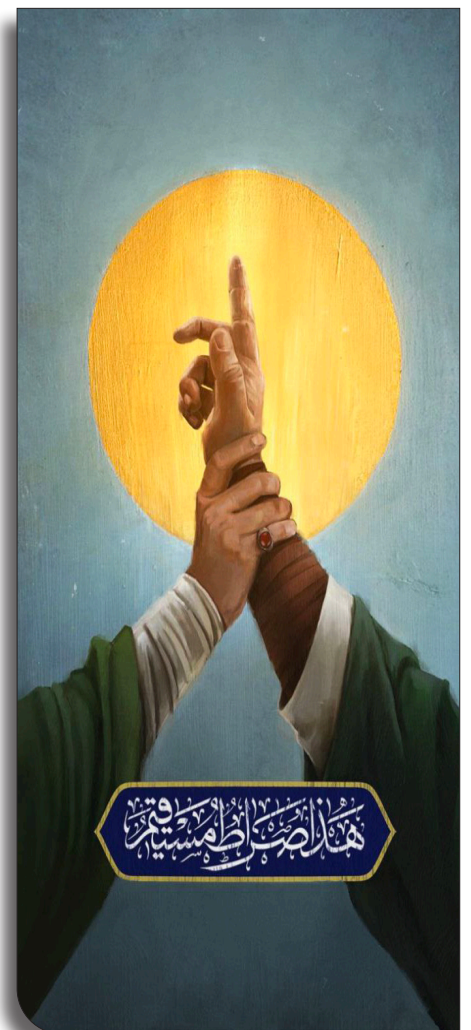
هم نمی‌کردم. جشن فردا؟ حالا کم کم دارد دوزاری‌ام می‌افتد. فکر نمی‌کنم کسی بتواند بیاید، پدر که نیست، مادر هم اذیت می‌شود، پس بی‌خیال دعوت‌نامه می‌شوم. کلید را می‌چرخانم و در را باز می‌کنم. عطر غذایی را بو می‌کشم و می‌روم داخل. سنگ هم که درست کند، دستش را می‌بوسم، مگر آدم چند مادر دارد که بتواند قربان صدقه‌شان برود؟ دلم نمی‌خواهد از باخت امروز من غصه بخورد، پس با یک حال خوب می‌روم سراغش. مادر من! مادر من! تو یاری و یاور من + سلام بر مامان قشنگ خودم. طبق معمول توی آشپزخانه است، کیفم را کنار در رها می‌کنم و می‌روم به سمتش. حال و احوال می‌کنیم، سفره را می‌اندازد و با هم غذا می‌خوریم با خنده می‌گویم: خب پس الحمد لله آقاسبحان امروز دو شیفت هستن و همدیگه رو نمی‌بینیم. خوب می‌داند شوخی می‌کنم، می‌خندد و می‌گوید: آره تو هم گفتی و منم باور کردم. پس از یک روز پر تلاش، از مسابقه فوتبال و کار کردن ریاضی با سبحان و خرید برای مادر، پتو را روی سرم می‌اندازم تا استراحت کنم چقدر دلم می‌خواست به مادر بگویم فردا جشن داریم. اگر پدر بود شاید خیالم راحت‌تر بود اما الان هیچ صلاح نمی‌دانم یک زن تقریباً پا به ماه

فقط دو دقیقه تا پایان مسابقه وقت مانده و من با تمام قدرتم سمت دروازه می‌دوم و توپ را محکم شوت می‌کنم. خدا کند بتوانم حداقل یک گل بزنم! بازی سرنوشت‌سازی است و من باید خودی نشان دهم تا مربی ورزشمان نامه معرفی به مدرسه فوتبال را برایم رد کند. نه! محمدصادق خیلی دروازه‌بان چابکی است، نمی‌گذارد دروازه‌اش به این آسانی باز شود. و سوت پایان مسابقه... دو... یک به نفع تیم مقابل. خسته‌ام، حالی برایم باقی نمانده کفش‌های ورزشی‌ام را همان کنار زمین در می‌آورم و راست راست روی زمین خدا دراز می‌کشم. یک آفتاب داغ قشنگ، سوز کم سرمای زمستان و صدای مهممه بچه‌ها. دقایقی چشم‌هایم را می‌بندم، صدای آقای جمشیدی را می‌شنوم، حسین آقا! حسین آقا! فوراً بلند می‌شوم و می‌نشینم: بله آقا در خدمت‌م خم می‌شود کنارم دستش را روی شانهم می‌گذارد و آرام می‌گوید: طوری شده؟ چرا اینجا خوابیدی پسر؟

+ چیزی نیست آقا، کمی خسته‌ام. حوصله نداشتم برم خونه، گفتم کمی دراز بکشم و بعد برم، پاهام خیلی درد می‌کنه. - نکنه پاهات تو بازی پیچ خورده؟ + نه آقا، این دو هفته خیلی با بچه‌ها تمرین کردیم دیگه از کت و کول افتادیم آقا، آخرشم که هیچی. دستم را می‌گیرد و بلندم می‌کند. داریم به سمت در مدرسه حرکت می‌کنیم و همان‌طور که قدم می‌زنیم می‌گوید: من که می‌دونم برای مدرسه فوتبال ناراحتی، مسابقه‌س دیگه، پیش میاد حالا هم به جای ناراحت بودن برای جشن فردا آماده شو، بالاخره خیلی باید تلاش کنی که هم تو مدرسه خودت نمره اول بشی و هم دعوت‌نامه مدرسه فوتبال رو بگیری! این هم دعوت‌نامه فردا، بده به والدینت. خدای من! نمره اول شده‌ام. اصلاً فکرش را

نبودن پدر بزرگ را کشید و همزمان که دیپلمش را تمام می‌کرد خرج عمه و مادر بزرگ را هم در می‌آورد، پدر من شاید مانند بعضی از والدین دیگر، حساب بانکی پر پولی نداشته باشد اما همیشه می‌گوید: من ترس از خدا دارم که سر سوزنی از مالم حلال نباشد! گفتم پدر و چه قدر دلم برایش تنگ شد! چیزی به روز پدر مانده و خدا کند امروز فردا کارش تمام شود و بیاید. هر سال هر چه بتوانیم روز ولادت امام علی (ع) به فقیران نذری می‌دهیم اما فکر نمی‌کنم امسال نذری داشته باشیم، به خاطر قسط موتور و هزینه مدرسه من. پدر دستش از پارسال هم خالی تر شده است و هر بار هم که اسم کار کردن را می‌آورم فوراً به تابستان موکولش می‌کند. سخت مشغول درست کردن سیستم کامپیوتر قدیمی‌مان هستم، چند وقت است بنای فروشش را داریم اما هنوز پول اضافی خرید لپ تاپ جور نشده.

صدای لولای در حال و سلام پدر. پدر بالاخره بعد از چند روز از سرکار برگشت. کاش اجازه می‌داد روزهای تعطیل بروم کنار دستش و کمکش باشم. کیسه‌های خریدش را روی زمین می‌گذارد و آستین‌هایش را بالا می‌زند تا آبی به دست و صورتش بزند. + سلام بابا خداقوت.

خوب بلد است ترفندهای پدرپرسی را. با دست خیسش می‌خواهد کمی اذیتم کند مثلاً. پسر شانزده ساله‌اش را ناز می‌کند و خوب که صورتم خیس آب شد می‌گوید: عاقبت بخیریت جوون. مادر آرام سینی چای را می‌آورد و به من اشاره می‌کند تا روی زمین بگذارم و با احتیاط می‌نشینم. الهی فدایشان شوم. کمتر از پنجاه روز دیگر خواهردار می‌شویم. اندر سینی بزرگ را پر از سیب‌زمینی کرده و می‌آورد.

+ حسین آقا، یه کم گوشت تو اون کیسه‌اس، بشور و چرخش کن تا سیب‌زمینی‌ها آماده می‌شن.

این همه سیب‌زمینی؟ هیچوقت یادم نیست بیشتر از سه چهار تا سیب‌زمینی، پوست کنده باشم قبل از اینکه سوال کنم، مادر که چهره پر از تعجب مرا دیده، خودش پاسخ می‌دهد: تعجب نکن مامان قراره واسه فرداشب به جای ماکارونی، ساندویچ کتلت درست کنیم و ببریم واسه کارتن خواب‌ها.

پدر می‌رود توی کوچه تا وسایل کارش را از موتور پیاده کند. و اما من نمی‌توانم با این مسئله کتلت‌ها کنار بیایم صبر می‌کنم تا پدر از در خارج شود و طوری که پدر نشنود به مادر می‌گویم: واسه کارتن خواب‌ها؟ اونا اگه خودشون خودشونو دوست داشتن کاری نمی‌کردن به این روز بیفتن. امسال با سال‌های قبل فرق داره مامان، فکر زانوهای بابا رو کردین؟ می‌دونین هزینه این همه ساندویچ چه قدر می‌شه؟ آخه یه نگاه به وضعیت خودتون بندازین مامان! همین یه نذر کوچیک حقوق چند روز باباس؟ بعدم که حرف کار بزنم مخالف کار کردن من می‌شید و می‌گید لازم نکرده

بشین درستو بخون! مادر همان‌طوری که مشغول پوست کردن سیب زمینی‌هاست و انگار از حرف‌های من کمی دلگیر شده بدون اینکه نگاهش به سمت من باشد می‌گوید تو می‌دونی پدرت از چند وقت پیش شوق فردا رو داره؟ از دو سه هفته پیش روزی یک ساعت بیشتر کار می‌کرده که هزینه نذری رو آماده کنه، فردا روز تولد آقا علی بن ابی‌طالبه!

پدر وارد میشوود و نمی‌خواهم از این قضایا باخبر شود. سریع اهم و اوهومی می‌کنم تا مادر بحث را عوض کند. اما مادر انگار دلش می‌خواهد بحثمان داغ داغ بماند آن هم با حضور پدر! و بی‌توجه به اشاره‌های من ادامه می‌دهد: امام علی (ع) کسی بودن که از اون چه که نیازشون بود می‌زدن و می‌دادن به فقیر و یتیم پسرگلم! ما هم طبق نذر بابات هر سال در حد وسعمون، یه نذر کوچیک می‌دیم به فقرا، این خیرات و نذری‌های بی‌منت، انقدر برکت داره که با حساب کتاب‌های ما جور نیست حسین آقا! پدر که انگار صفر تا صد قضیه را متوجه شده و می‌خواهد بحث را تمام کند چابیش را می‌خورد و با خنده می‌گوید: شما به جای از زیر کار در رفتن، اول برو به گوشت‌ها برس تا بعد وارد مسائل منطق و دودوتا چهارتا بشیم.

تا می‌خواهم بنشینم صدای سبحان را می‌شنوم که از حمام بیرون می‌آید. داداش کوچولوی تخس من! انگار تمام شیطنت‌هایش را از من کپی کرده‌اند. وقتی با ظرف سیب‌زمینی و حجم کاهو و گوجه خیارشور روبه‌رو می‌شود دهانش باز می‌ماند! در حالی که که چشم‌هایش از خوشحالی برق می‌زند می‌گوید: سلامم، آخ جون ساندویچ؟

در حالی که دارم به مادر کمک می‌کنم می‌گویم: نذری داریم داداش اونم چه نذری! ساندویچ. فقط سفارش بده که چند تا بزنم واست؟ با تعجب می‌پرسد: نذری برای چی؟ مگه روز پدر هم نذری می‌دن؟ همه می‌خندیم پدر می‌گوید: بله

و می‌دود توی اتاق. و من هیچ چیزی برایم قشنگ‌تر و دلچسب‌تر از شادی مادر و لبخند رضایت پدر با آن موهای جوگندمی و چهره خسته‌اش، نیست.

لباسم را می‌پوشم. چون قرار است با بچه‌های محله برویم برای ریسه‌بندی جشن فردا. حالا خوب می‌فهمم دایی جان چرا ۲۷ سال پیش زندگیش را کف دستش گذاشت و برای وطنش جان داد، او خوب فهمیده بود انسان بودن به خوبی کردن و تلاش در راه خوبی‌هاست و این خداست که خوبی‌ها را می‌خرد و پاداش می‌دهد. گاهی گرفتار شدن در حساب و کتاب دودوتا چهارتای دنیا، انسانیت را از انسان می‌گیرد.

«إِنَّ هَذَا كَانَ لَكُمْ جَزَاءً وَكَانَ سَعْيُكُمْ مَشْغُورًا» (سوره انسان آیه ۲)

می‌خواوم منم مثل امام علی(ع) تو کمک به فقیرها، پیش‌قدم باشم. آقا ساندویچ بدون نوشابه که نمی‌شه، نوشابه‌اش با من. به بهانه شستن سیب زمینی‌های پوست‌کنده به آشپزخانه می‌روم، فکرش را نمی‌کردم داداش کوچولوی کلاس دومی من، انقدر ذهن روشنی داشته باشد! نمی‌خواهم پدر بیشتر از این شرمند شود، با وجود درد زانویش هر روز سرکار می‌رود و کارگری می‌کند تا کم نیاوریم.

من هم می‌خواهم مردانگی خودم را نشان دهم، به عشق امام علی(ع)، پاکت هدیه‌ای که از مدرسه به عنوان معدل برتر گرفته‌ام را از قفسه کتاب‌هایم بیرون می‌کشم و می‌روم کنار سبحان می‌زنم روی زانویش و می‌گویم: این هم هزینه لباس ورزشی داداشی شکموی خودم. سبحان از شدت خوشحالی پاکت را می‌گیرد

که می‌دن، انگار یادت رفته پارسال ته قابلمه ماکارونی‌ها پیدات کردیم! فردا روز عیده دیگه، می‌خوایم یه غذای خوشمزه خونگی بدیم به کارتن خواب‌ها.

سبحان می‌رود توی اتاق و با قلکش می‌آید. تعجب می‌کنم! قلکی که انقدر دوستش دارد و از وقتی عیدی‌هایش را داخلش می‌اندازد حساب و کتاب می‌کند که قرار است آخر سال با موجودی قلک چه چیزی بخرد. قلکش را می‌گذارد جلوی پدر و آرام می‌گوید: منم می‌خواوم تو نذر امام علی شریک باشم بابا! دیروز معلمون می‌گفت امام علی(ع) کسی بودن که همیشه هوای فقیرها و یتیم‌ها رو داشتن، حتی اگه چیزی هم خودشون نیاز داشتن اول به یتیم‌ها و فقیرها کمک می‌کردن، منم دلم خیلی می‌خواست یه دست گرمکن ورزشی خوب بگیرم اما

